

Förslag till handlingsplan för att leva upp till SDG-förordningen

I2019/02843/DF

2020-02-27

DIGGs ärendenummer: 2019-402

Sammanfattning

EU-förordningen (EU) 2018/1724 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster, också kallad SDG-förordningen, ställer stora krav på medlemsstaterna. Förordningen syftar till att göra det enklare för privatpersoner och medborgare att agera över gränserna, till exempel flytta till ett annat land, arbeta i ett annat land än där man bor eller bedriva affärsverksamhet i ett annat land än där företaget är etablerat. Detta ska erbjudas genom en gemensam digital ingång på EU-nivå, som sedan lotsar användarna vidare till relevant information och relevanta digitala tjänster i varje medlemsstat. För Sveriges del innebär det att främst statliga myndigheter, regioner och kommuner kommer att behöva arbeta för att säkerställa att de, och i förlängningen Sverige, lever upp till kraven. DIGG bedömer att samordning och förvaltningsgemensam utveckling kommer vara viktiga förutsättningar för Sverige att leva upp till kraven på ett kostnadseffektivt sätt.

Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) är utpekad av regeringen att vara nationell samordnare enligt SDG-förordningen i Sverige. En del i det uppdraget är att ta fram ett förslag på en handlingsplan för hur Sverige på ett kostnadseffektivt sätt ska uppfylla förordningens krav. Detta dokument utgör förslaget till handlingsplan.

Det pågår mycket arbete både på europeisk och på nationell nivå kopplat till SDG-förordningen. EU-kommissionen driver arbetet på EU-nivå och har även till uppgift att fatta beslut om ett flertal genomförandeakter som kommer att fastslå ytterligare detaljer i förordningens krav. I Sverige arbetar behöriga aktörer med att analysera vilka krav de omfattas av samt med att leva upp till dem. DIGG, arbetar med bistånd av Kommerskollegium, med den nationella samordningen tillsammans med de behöriga aktörerna.

DIGG föreslår ett antal aktiviteter för att leva upp till SDG-förordningens krav. Aktiviteterna är indelade utefter förordningens olika delar:

- nationell samordning,
- en gemensam ingång,
- tillgång till information
- tillgång till digitala förfaranden, utbyte av bevis och en uppgift en gång,
- tillgång till hjälp- och problemlösningstjänster, samt
- användarstatistik och användaråterkoppling.

Olika aktörer kommer att behöva genomföra olika aktiviteter och när i tid de genomförs behöver anpassas utefter när kraven i förordningen börjar gälla (vilket skiljer sig åt) samt när nödvändiga detaljerade krav från främst kommissionen är beslutade. Eftersom att de ännu inte är beslutade finns det i vissa avseenden fortfarande möjlighet att påverka kommissionen och andra medlemsstater. Alla förordningens krav ska vara uppfyllda senast den 12 december 2023 men DIGG bedömer att det fortsatt kommer att krävas insatser för att förordningen ska få avsedd effekt.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Nationell samordning och ett förslag till handlingsplan.....	1
1.2	Olika roller	2
1.3	Tolkning av förordningen.....	2
2	SDG-förordningen och kraven på medlemsstaterna	2
2.1	SDG - en gemensam digital ingång	3
2.2	Information.....	3
2.3	Digitala förfaranden	3
2.4	Hjälp- och problemlösningstjänster	4
2.5	Användarstatistik och återkoppling från användarna	4
2.6	Rapportera problem på inre marknaden.....	5
3	Pågående arbete	5
3.1	Nationell samordning.....	5
3.2	Möten och studier på EU-nivå	6
3.3	Beroenden och annat arbete att beakta	6
3.3.1	Kommande genomförandeakter	6
3.3.2	Utredning om eventuella behov av författningsändringar i nationell rätt.....	7
3.3.3	Andra EU-rättsakter och annat EU-arbete	7
3.3.4	Andra pågående projekt och arbeten	8
4	Nuläget	9
5	Förslag till handlingsplan för det fortsatta arbetet	10
5.1	Nationell samordning.....	11
5.2	En gemensam digital ingång	13
5.3	Tillgång till information	16
5.4	Tillgång till digitala förfaranden, utbyte av bevis och en uppgift en gång	20
5.5	Användarstatistik och användaråterkoppling.....	25
5.6	Tillgång till hjälp- och problemlösningstjänster	26
5.7	Tillvarata svenska användares intressen i EU.....	27

1 Inledning

På EU:s inre marknad ska varor, tjänster, personer och kapital kunna röra sig fritt över gränserna, även kallat de fyra friheterna. Friheterna fastslås i fördraget om EU:s funktionssätt. Den inre marknaden har även en digital dimension (den digitala inre marknaden) som på senare år har fått allt mer uppmärksamhet. Bestämmelserna i fördraget kompletteras av en omfattande mängd EU-lagstiftning som på olika sätt ska göra det lättare att nyttja den fria rörligheten på EU:s inre marknad och underlätta gränsöverskridande aktivitet. Trots det möter privatpersoner och företag fortfarande hinder och svårigheter när de ska agera i gränsöverskridande situationer.

EU-förordningen (EU) 2018/1724 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster antogs 2018. Förordningen syftar till att göra det enklare för privatpersoner och medborgare att agera över gränserna, till exempel flytta till ett annat land, arbeta i ett annat land än där man bor eller bedriva affärsverksamhet i ett annat land än där företaget är etablerat. Den som har frågor eller upplever hinder i gränsöverskridande situationer ska ha någonstans att vända sig till att få råd eller hjälp. Detta ska erbjudas genom en gemensam digital ingång på EU-nivå, som sedan lotsar användarna vidare till relevant information och relevanta digitala tjänster i varje medlemsstat.

Den gemensamma digitala ingången heter på engelska Single Digital Gateway, SDG, vilket också har blivit det namn som i praktiken används även i Sverige. Förordningen kommer i det följande att refereras till som SDG-förordningen.

SDG-förordningen är mycket ambitiös och långtgående samtidigt som den har en tuff tidplan. Vidare innehåller SDG-förordningen många relevanta krav för att åstadkomma en digital offentlig förvaltning med användarnas behov i fokus. Dock ställer detta stora krav på medlemsstaterna och för Sveriges del innebär det att främst statliga myndigheter, regioner och kommuner kommer att behöva arbeta för att säkerställa att de, och i förlängningen Sverige, lever upp till kraven. DIGG bedömer att samordning och förvaltningssamordning kommer vara viktiga förutsättningar för Sverige att leva upp till kraven på ett kostnadseffektivt sätt.

1.1 Nationell samordning och ett förslag till handlingsplan

Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) fick i slutet av oktober 2019 i uppdrag av regeringen att vara nationell samordnare enligt SDG-förordningen (I2019/02843/DF). Nationell samordnare är en roll som definieras i SDG-förordningen, där det också framgår att varje medlemsstat ska utse minst en sådan samordnare. Enligt uppdraget till DIGG ska myndigheten, utöver samordnarens skyldigheter enligt förordningen, ta fram ett förslag på en handlingsplan för hur Sverige på ett kostnadseffektivt sätt ska uppfylla förordningens krav.

Detta dokument utgör förslaget till handlingsplan i enlighet med uppdraget. DIGG lämnar ett antal förslag som kan utgöra en handlingsplan som stödjer ett kostnadseffektivt uppfyllande av de krav SDG-förordningen ställer på Sverige som medlemsstat.

1.2 Olika roller

SDG-förordningen påverkar en stor mängd aktörer i Sverige. I detta dokument används två samlade definitionerna av dessa roller:

- Behörig aktör – en aktör i Sverige på statlig, regional eller lokal nivå (till exempel statlig myndighet, region eller kommun) som har ansvar för information, förfaranden och digitala tjänster eller har ansvar för hjälp- och problemlösningstjänster som omfattas av SDG-förordningen.
- Nationell samordnare – DIGG enligt uppdraget från Regeringen. Kommerskollegium bistår DIGG i arbetet främst med hjälp- och problemlösningstjänster. Den nationella samordnaren är Sveriges kontakt mot EU-kommissionen samt samordnar arbetet på nationell nivå. Samordnaren ingår även i den samordningsgrupp som har etablerats på EU-nivå och som leds av kommissionen. Samordnarna ska enligt förordningen bland annat främja att de kvalitetskrav som förordningen ställer på information och förfaranden tillämpas på ett korrekt sätt i respektive medlemsstat.

1.3 Tolkning av förordningen

SDG-förordningen är i egenskap av en EU-förordning direkt tillämplig i Sverige. Den behöver alltså inte göras om till svenska lagar och regler, även om det kan finnas behov av att vidta nationella författningsåtgärder (se avsnitt 3.3.2 om pågående utredning). Förordningen innehåller ett flertal bestämmelser som lämnar utrymme för tolkning. Konsekvenserna för den offentliga förvaltningen kan bli omfattande beroende på vilken tolkning man landar i. DIGG har i egenskap av nationell samordnare för SDG inget mandat att bestämma hur förordningen ska tolkas och tillämpas. I slutändan är det EU-domstolen som har det mandatet. Det har emellertid varit nödvändigt för DIGG att i flera avseenden tolka förordningen samt kommunicera tolkningen, i syfte att komma vidare i samordningsarbetet och att ge stöd till de behöriga aktörerna. Det är emellertid inte tvingande att följa DIGG:s tolkning. Vissa av dessa tolkningar redogörs för i detta dokument och när så sker står det att det är DIGG:s tolkning.

2 SDG-förordningen och kraven på medlemsstaterna

SDG-förordningen innehåller ett flertal bestämmelser och dess krav på medlemsstaterna och kommissionen kan övergripande delas in enligt följande:

- en gemensam digital ingång på EU-nivå,
- medlemsstaterna ska tillhandahålla information som gör det lättare för privatpersoner och företag att utöva sina rättigheter och skyldigheter i den aktuella medlemsstaten,
- förfaranden ska kunna utövas online även i gränsöverskridande situationer, exempelvis när en privatperson eller ett företag som är etablerat i en medlemsstat vill söka ett tillstånd i en annan,
- så kallade hjälp- och problemlösningstjänster ska finnas tillgängliga, samt

- att det ska vara möjligt att rapportera till kommissionen om man upplever problem att utöva den fria rörligheten.

Nedan presenteras övergripande redogörelser av respektive område och de krav som medlemsstaternas ska leva upp till.

2.1 SDG - en gemensam digital ingång

En gemensam digital ingång (SDG) inrättas på EU-nivå för att underlätta för användare (privatpersoner och företag). Från den kan användarna sedan ta sig vidare till nationell information och nationella förfaranden. För detta ändamål kommer den redan idag existerande webbplatsen Your Europe¹ att användas. Webbplatsen innehåller i dagsläget både EU-information och nationell information kopplad till den inre marknaden men webbplatsen kommer att göras om för att leva upp till SDG-förordningen. Det är kommissionen som ansvarar för Your Europe-webbplatsen, vad gäller drift, förvaltning och innehåll. Eftersom användarna ska ta sig vidare från den webbplatsen till de nationella webbplatserna finns det många beroenden dem emellan.

2.2 Information

I SDG-förordningens bilaga 1 föreskrivs inom vilka områden det ska finnas information. Det rör sig om områden med stark koppling till den fria rörligheten, till exempel arbete och pension, bosättning, hälso- och sjukvård samt konsumenträttigheter för privatpersoner. För företag rör det sig om till exempel information om att starta och driva företag, bestämmelser om personal, skatter, varor och tjänster. I Sverige är det ett stort antal aktörer som ansvarar för den aktuella informationen. Det rör sig främst om statliga myndigheter men även regioner och kommuner berörs. Information från statliga myndigheter och andra behöriga aktörer på nationell nivå ska finnas att tillgå på nationella webbplatser senast den 12 december 2020. Informationen ska finnas på svenska och vara översatt till engelska. För regioner² och kommuner gäller senast den 12 december 2022.

2.3 Digitala förfaranden

Bestämmelserna om förfaranden är relativt omfattande och det råder fortfarande vissa oklarheter kring hur vissa bestämmelser ska tolkas eller hur de ska genomföras praktiskt. Förfarande definieras i SDG-förordningen som "en sekvens av handlingar som användare måste utföra för att uppfylla kraven eller för att erhålla ett beslut från en behörig myndighet för att kunna utöva sina rättigheter..." (artikel 3.3). I SDG-förordningens bilaga 2 listas ett antal förfaranden som ska gå att genomföra helt online, under förutsättning att det aktuella förfarandet finns i medlemsstaten. Även personer och företag med hemvist i en annan medlemsstat ska kunna genomföra dem. Att genomföra ett förfarande helt online är ett ovanligt begrepp i Sverige men DIGG:s tolkning är att det

¹ Webbplatsen Your Europe (<http://www.youreurope.eu/>).

² Den aktuella bestämmelsen (artikel 39) nämner "kommunala myndigheter" och DIGG:s bedömning är att även Sveriges regioner ingår i det begreppet.

som avses är digitala tjänster eller e-tjänster av olika slag där användare till exempel kan lämna in ansökningar eller utföra ärenden.

Exempel på förfaranden som listas i bilaga 2 är ansökan om bevis för bosättning, inlämnande av inkomstskattedeklaration, söka tillstånd för affärsverksamhet samt registrering av motorfordon. För dessa förfaranden föreskriver förordningen dessutom att den så kallade ”en uppgift en gång”-principen (once only principle på engelska) ska gälla. Det kan något förenklat förklaras som att om en person eller ett företag från medlemsstat A inleder något av de förfaranden som listas i bilaga 2 i medlemsstat B och den behöriga myndigheten i medlemsstat B behöver vissa uppgifter om den sökande, så ska myndigheten kunna få uppgifterna direkt från en behörig myndighet i medlemsstat A istället för att be den sökande om uppgifterna. Detta ska ske genom tekniska lösningar som ska inrättas av kommissionen.

I bilaga 2 listas alltså ett antal förfaranden som ska gå att genomföra digitalt. DIGG tolkar emellertid SDG-förordningen som att betydligt fler digitala förfaranden än så omfattas. Alla digitala förfaranden som omfattas av förordningens områden ska gå att använda i gränsöverskridande situationer, det vill säga även digitala förfaranden inom de områden som listas i bilaga 1. Det innebär att digitala förfaranden som kan genomföras av användare i en medlemsstat också ska kunna genomföras av användare i andra medlemsstater, antingen genom samma tekniska lösning eller genom en alternativ lösning. Utifrån svenska förhållanden skulle det innebära att exempelvis en digital tjänst som en myndighet tillhandahåller och som en person i Sverige kan använda också ska kunna användas av personer i andra medlemsstater, utan diskriminerande hinder.

Till skillnad från vad som gäller för tillgänglig informationen tolkar DIGG förordningen som att själva digitala tjänsten eller e-tjänsten inte behöver översättas till ett annat språk. Däremot ska det finnas instruktioner på engelska som hjälper användaren att genomföra förfarandet.

De krav som ställs på förfaranden ska vara uppfyllda senast den 12 december 2023.

2.4 Hjälp- och problemlösningstjänster

Förordningen ställer krav på tillgång till hjälp- och problemlösningstjänster. Det rör sig om tjänster som redan tillhandahålls av medlemsstaterna enligt andra EU-rättsakter, exempelvis de gemensamma kontaktpunkterna enligt tjänstedirektivet (2006/123/EG) och nationella rådgivningscentrum för yrkeskvalifikationer enligt yrkeskvalifikationsdirektivet (2005/36/EG). Tjänsterna ska alltså redan finnas men SDG-förordningen innehåller bestämmelser om tillgång till tjänsten och krav på information om dem.

2.5 Användarstatistik och återkoppling från användarna

SDG-förordningen innehåller även bestämmelser om insamling av statistik om användarnas besök på den gemensamma ingången, det vill säga Your Europe, och de nationella webbsidorna som länkas till från Your Europe. Insamlingen ska garantera användarnas anonymitet. Även statistik om hjälp- och problemlösningstjänsterna ska samlas in. Användarna ska även kunna återkoppla vad de tycker om informationen och de tjänster som tillhandahålls. Det ska kunna göras genom ett särskilt verktyg som utvecklas

och ska tillhandahållas av kommissionen till dem som inte redan samlar in denna typ av information. Kommissionen, behöriga aktörer och de nationella samordnarna ska ha åtkomst till den återkoppling som lämnas, i syfte att till exempel kunna vidta förbättringsåtgärder.

2.6 Rapportera problem på inre marknaden

Slutligen föreskriver SDG-förordningen att kommissionen ska göra det möjligt för användare att genom ett användarvänligt verktyg rapportera hinder för dem att utöva den fria rörligheten på den inre marknaden. Aggregerad statistik ska också hämtas från hjälp- och problemlösningstjänsterna. Vidare föreskriver förordningen att medlemsstaterna och kommissionen ska analysera och utreda de hinder som rapporteras och vidta lämpliga åtgärder när det är möjligt.

3 Pågående arbete

Flera behöriga aktörer har under en längre tid arbetat med, eller analyserat, de krav SDG-förordningen ställer på dem och flera bidrog även på olika sätt redan när förordningen förhandlades. Arbete har med andra ord pågått på olika håll, i olika omfattning, inom offentlig förvaltning sedan förhandlingarna pågick. Ett flertal behöriga aktörer har initierat förstudier avseende vad SDG-förordningen innebär för dem.

3.1 Nationell samordning

Arbetet med nationell samordning startade under oktober 2019 genom att DIGG kontaktade ett antal statliga myndigheter, privata aktörer med offentliga uppdrag och Sveriges kommuner och regioner för att påminna om att studera SDG-förordningen samt bedöma om de berörs av den. DIGG bad också samtliga aktörer som ansåg sig beröras att utse en kontaktperson. DIGG har genomfört två större informationsmöten för berörda aktörer under november och december 2019 och har haft kontakt med ett antal aktörer bilateralt. Kontakterna har utöver att informera om förordningen och främja erfarenhetsutbyten syftat till att ge en överblick över hur Sverige ligger till i förhållande till förordningens krav och hur mycket arbete som eventuellt återstår. Kontakterna har resulterat i en kartläggning som ständigt uppdateras allteftersom att arbete hos behöriga aktörer fortgår.

DIGG har vidare informerat om underlag från kommissionen, och i flera fall bett kontaktpersonerna om synpunkter inför dialoger med kommissionen. Tillsammans med Kommerskollegium tog DIGG fram en arbetsplan³ för 2020 med målgrupp behöriga aktörer för att visa vilket arbete som behöver göras och när.

Kommerskollegium kontaktade under december de 10 myndigheter som berörs av bilaga 3 i SDG-förordningen för bilaterala möten under våren 2020. Inom ramen för denna

³ Se <https://www.digg.se/globalassets/arbetsplan-for-nationell-samordning.pdf>

konstellation har sedan årsskiftet inledande möten med samtliga berörda myndigheter ägt rum.

3.2 Möten och studier på EU-nivå

Sedan SDG-förordningen beslutades har kommissionen regelbundet anordnat möten för de nationella samordnarna och nationella experter. Från och med hösten 2019 har mötesfrekvensen ökat. Dessa möten har olika teman. Vissa har en mer generell dagordning och andra rör endast en specifik fråga, till exempel principen om att lämna en uppgift en gång. Kommissionen för en ständig dialog med de nationella samordnarna och efterfrågar ständigt vilka utmaningar medlemsstaterna upplever eller ser framåt för att leva upp till förordningens krav. De nationella samordnarna ges även möjlighet att lämna synpunkter på förslag till genomförandeakter och vägledningar. DIGG har inhämtat synpunkter från behöriga aktörer i Sverige vid dessa tillfällen. Kommissionen har även startat ett flertal studier som syftar till att få en bättre bild av hur behoven i medlemsstaterna ser ut.

Antalet möten i den nationella samordningsgruppen har intensifierat de senaste månaderna. Enligt årets planering av möten kommer den trenden att hålla i sig för 2020. Det är viktigt att medlemsländernas nationella samordnare stödjer EU-kommissionen med praktiska erfarenheter och användningsfall för att säkra att de genomförandeakter och lösningar som tas fram stämmer med de förutsättningar som finns i medlemsländerna.

Vidare pågår arbete inom olika delar av kommissionen och flera direktorat påverkas och bidrar. Arbete leds av DG GROW med stöd av bland andra DG DIGIT avseende implementationen av tekniska lösningar och Europeiska datatillsynsmannen avseende tolkningar av GDPR.

3.3 Beroenden och annat arbete att beakta

Det nationella arbetet med att leva upp till SDG-förordningens krav på medlemsstaterna är beroende dels av arbete som pågår inom ramen för SDG, dels arbete som pågår på annat håll.

3.3.1 Kommande genomförandeakter

Det renodlade arbetet inom ramen för SDG formas av de möten som hålls på EU-nivå och de studier som pågår. Arbetet kommer bland annat att mynna ut i de genomförandeakter som kommissionen enligt förordningen i vissa fall ska anta och i vissa fall får anta. Vissa av förordningens krav och vad de innebär för behöriga aktörer kommer att klargöras först när dessa akter har antagits. Kommissionen ska anta följande genomförandeakter:

- fastställa de tekniska och operativa specifikationer hos det tekniska systemet som behövs för automatiskt utbyte av bevis⁴ (senast den 12 juni 2021),
- fastställande av metoden för insamling och utbyte av användarstatistik (juni 2020),
- fastställande av regler för insamling och delning av användarnas återkoppling (juni 2020).

Kommissionen får dessutom anta genomförandeakter avseende kompatibilitetskrav för att göra det lättare att hitta informationen om regler och skyldigheter, om förfaranden och om hjälp- och problemlösningstjänster via det gemensamma användargränssnittet.

För de delar av förordningen som kommissionen ska eller får anta genomförandeakter för, går det i dagsläget inte att göra en heltäckande analys av vad de relevanta kraven innebär för Sverige och hur behöriga aktörer kan leva upp till dem.

3.3.2 Utredning om eventuella behov av författningsändringar i nationell rätt

En utredare (I2019/2438) har fått i uppdrag att analysera och vid behov lämna förslag på hur SDG-förordningen ska kompletteras i svensk rätt. Arbetet bedrivs i form av en så kallad bokstavsutredning. Arbetet med att leva upp till förordningens krav kommer att behöva beakta utfallet av utredningen. För det fall det finns behov av författningsändringar eller kompletteringar kan dessa behov se olika ut hos olika behöriga aktörer. Den nationella samordningen kan också komma att beröras av utfallet av utredningen. Utredningen ska redovisa senast den 30 juni 2020 och vid framtagandet av förslaget till denna handlingsplan har det därmed inte varit möjligt att beakta utredningens bedömningar och eventuella förslag.

3.3.3 Andra EU-rättsakter och annat EU-arbete

SDG-förordningen omfattar områden där det redan idag finns EU-lagstiftning. Ett sådant område är socialförsäkringsområdet där det av SDG-förordningen framgår att den inte bör påverka de regler om samordning av social trygghet som anges i förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009. Vad detta innebär för tillämpningen av SDG-förordningen är i dagsläget inte helt klarlagt. Kommissionen har aviserat att den avser att ta fram stöd i hur förordningen förhåller sig till andra EU-rättsakter och hur dessa hänger ihop. Det kan emellertid också bli nödvändigt med nationella tolkningar.

Vidare pekar SDG-förordningen på identifiering och autentisering i enlighet med eIDAS-förordningen ((EU) Nr 910/2014. Kommissionen har aviserat att man avser att föreslå en revidering av förordningen. Beroende på vad den kommande reviderade eIDAS-förordningen innehåller kan det komma att få bäring på det nationella arbetet med att leva upp till SDG-förordningen.

⁴ Med bevis avses i SDG-förordningen data och dokument.

Behöriga aktörer har dessutom informerat DIGG om att sektorsspecifika EU-rättsakter och annat arbete med EU-anknytning påverkar deras SDG-arbete. Några exempel som har nämnts är verktyget e-Certis på upphandlingsområdet, EURES-förordningen ((EU) 2016/589) på arbetsmarknadsområdet, informationsutbytessystemet EESSI på socialförsäkringsområdet och det så kallade bolagsrättspaketet.

3.3.4 Andra pågående projekt och arbeten

Arbetet med att leva upp till SDG-förordningens krav är beroende av, eller påverkas av, andra pågående arbeten och projekt. Även kommande arbeten kan komma att påverka. De projekt och arbeten som nämns här är av förvaltningsgemensam karaktär och kan potentiellt komma att påverka alla behöriga aktörer som omfattas av SDG-förordningen.

Resultaten från regeringsuppdragen att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte (I2019/03306/DF, I2019/01036/DF (delvis), I2019/01361/DF (delvis), I2019/02220/DF) respektive att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen (I2019/03307/DF, I2019/01361/DF (delvis), I2019/01412/DF, I2019/01447/DF) kan komma att ha relevans i arbetet med att leva upp till SDG-förordningens krav på digitala förfaranden och utbyte av bevis.

Det har sedan länge pågått pilotverksamhet inom The Once Only Principle Project⁵ (TOOP-projektet) som är förutsättningsskapande. Projektet huvudsyfte är att utforska och visa på användning av principen av en uppgift en gång över gränserna. I projektet har bland annat Bolagsverket genomfört utveckling som också kan stödja införandet av SDG-förordningen genom en pilot för att dela grundläggande uppgifter om företagare gränsöverskridande. I januari 2020 startade ytterligare ett program med piloter som heter Digital Europe for All som syftar till att ta fram lösningar och verktyg som bland annat ska göra det möjligt att genomföra de digitala förfaranden som omfattas av SDG-förordningen online fullt ut. Dessa områden är företagande, arbete och studier. Det inkluderar utbyte av bevis och tillämpning av principen om att lämna en uppgift en gång. Arbetet i projektet kan få bäring på arbetet att leva upp till förordningens krav i Sverige.

Ett samarbete finns etablerat mellan de nationella samordnarna i nordiska och baltiska länderna samt Nederländerna för att stötta varandra i frågorna rörande införande av SDG-förordningen. Inom Nordiska ministerrådet, MR Digital, pågår arbete med förslag för förenkling av gränsöverskridande digitala tjänster. Dessa delar förväntas stödja införandet av SDG.

Det pågår också bland svenska myndigheter samarbeten kring livshändelser som kan bidra till att leva upp till kraven i SDG-förordningen. Inom bland annat Verksamt, projektet Flytta och inom Tillväxtverkets regeringsuppdrag att genomföra åtgärder under 2020-2025 inom ramen för livsmedelsstrategin⁶ pågår sådant arbete.

⁵ [Webbplats för The Once-Only Principle Project \(http://toop.eu/\)](http://toop.eu/).

⁶ N2019/03240/JL.

4 Nuläget

Utifrån kartläggningen som nämns i avsnitt 3.1 kan konstateras att behöriga aktörer redan idag har mycket information publiceras på sina webbplatser som faller inom ramen för SDG-förordningen. Det finns också mycket information på engelska. Informationen är emellertid ännu inte heltäckande och det går i dagsläget inte bedöma hur mycket arbete som kommer att krävas av respektive aktör för att justera eller komplettera texterna utifrån förordningens krav. Det beror bland annat på att kommissionen ännu inte har publicerat de texter och webbsidor som kommer att finnas på Your Europe och som användarna tar sig vidare från.

När det kommer till de digitala förfaranden som listas i SDG-förordningens bilaga 2 visar kartläggningen hittills att flertalet av dessa förfaranden finns i Sverige. Däremot går det än så länge inte att utföra alla digitalt för användare från andra EU-länder. DIGG bedömer att det kommer behövas omfattande insatser för att leva upp till den del av förordningen som rör de digitala tjänsterna och en uppgift en gång. I dagsläget är bedömningen att möjligheterna för utländska privatpersoner eller företag att genomföra dessa förfaranden digitalt är begränsat till endast ett fåtal tjänster.

Det finns i dagsläget inte tillräckligt med information om hur många digitala förfaranden hos behöriga aktörer, utöver de förfaranden som listas i bilaga 2, som omfattas av SDG-förordningen. Att ett flertal aktörer erbjuder en stor mängd digitala tjänster som potentiellt kan omfattas av förordningen står emellertid klart. Det kan idag vara svårt att logga in i en e-tjänst även med en utländsk e-legitimation, trots att eIDAS-förordningen kräver det. Av DIGG:s rapport E-legitimering inom den offentliga förvaltningen⁷ framgår emellertid att knappt fyra av tio offentliga organisationer tillåter inloggning med utländska e-legitimationer. Vidare framgår av rapporten att endast hos ett tjugotal organisationer är möjligt att logga in med utländsk e-legitimation för att utföra ärenden i e-tjänster. Trots att vissa erbjuder möjligheten till inloggning är det således betydligt färre som erbjuder e-tjänster som utländska användare faktiskt kan använda. För att kunna leva upp till SDG-förordningen kommer relevanta e-tjänster hos berörda aktörer att behöva öppnas upp även för utländska användare, alternativt att en annan lösning för att genomföra det aktuella förfarandet tas fram.

När det gäller de hjälp- och problemlösningstjänster som omfattas av SDG-förordningen är dessa sedan tidigare etablerade i Sverige och drivs av olika myndigheter eller i samarbete mellan olika myndigheter. Ytterligare analys krävs för att kunna fastställa om, och i så fall hur, tjänsterna kan komma att behöva anpassas till förordningens krav.

SDG-förordningen ställer som nämns ovan krav på att det för vissa förfaranden ska vara möjligt att automatiskt överföra bevis (data och dokument) mellan behöriga aktörer i olika medlemsstater och en uppgift bara ska lämnas en gång till behöriga aktörer i Europa. Hur detta ska gå till i praktiken är än så länge oklart men kommissionen och medlemsstaterna arbetar tillsammans med frågan. Behöriga aktörer analyserar vilka bevis

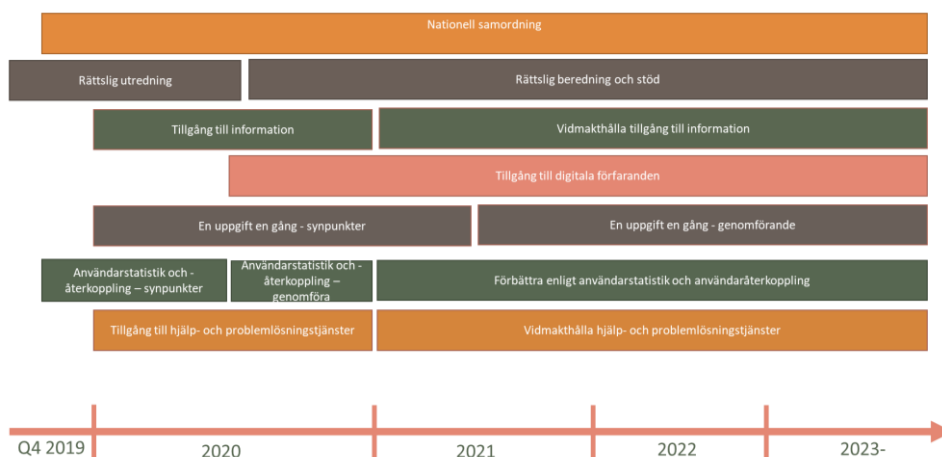
⁷ E-legitimering inom den offentliga förvaltningen 2019 (<https://www.digg.se/nyheter--publikationer/Publikationer/rapport-e-legitimering-2019>).

som kan bli aktuella för deras verksamhet vilket kommer att ge en bättre bild av läget framöver. Utformningen av de tekniska lösningar som ska möjliggöra överföringen kommer att få stor påverkan på arbetet framöver. Detsamma gäller frågan hur användare ska kunna förhandsgranska bevis innan de skickas.

5 Förslag till handlingsplan för det fortsatta arbetet

Nedan presenteras de aktiviteter och åtgärder som utgör förslaget till handlingsplan för att kostnadseffektivt leva upp till kraven i SDG-förordningen samt när i tid de bör genomföras. Förslaget är uppbyggt utifrån de olika delar som ska finnas på plats enligt SDG-förordningen:

- nationell samordning,
- en gemensam ingång,
- tillgång till information
- tillgång till digitala förfaranden, utbyte av bevis och en uppgift en gång,
- tillgång till hjälp- och problemlösningstjänster, samt
- användarstatistik och användaråterkoppling.

Figur 1 beskriver de övergripande delar med tidsramar fram till 2023 som SDG-införandet innebär.

En vägledande princip för förslaget till handlingsplan för att leva upp till SDG-förordningens krav är att fokusera på att genomföra aktiviteter i en ordning som stämmer överens med de tidpunkter som föreskrivs i förordningen. Detta eftersom riktlinjerna från kommissionen kommer förtydligas närmare dessa datum. Att bygga lösningar för utbyte av bevis och en uppgift en gång som inte passar kommissionens genomförandeakter och tekniska specifikationer kan annars bli kostsamt och inte samhällsekonomiskt försvarbart. Det är däremot viktigt att planera för arbetet och förbereda den egna organisationen. Det är också viktigt att bedöma vilka delar som går att genomföra i samverkan samt bevaka och lämna synpunkter på de förslag som lämnas av

främst kommissionen. I den mån det går kan det dock vara lämpligt att genomföra piloter och tester.

DIGG har, tillsammans med Kommerskollegium, tagit fram en arbetsplan för arbetet 2020 med fokus på de aktiviteter som berör behöriga aktörer⁸.

DIGG bedömer att ett viktigt led i att uppnå kostnadseffektivitet är att samordna arbetet och undvika dubbelarbete i den mån det är möjligt. Berörda aktörer bör också kunna lära av varandra om hur de har löst de olika utmaningar SDG-förordningen för med sig.

DIGG har i förslaget till handlingsplan inte tagit med kostnader hos alla behöriga aktörer för införandet. Varje behörig aktör behöver bedöma sina aktiviteter och kostnader för kommande år i sitt ordinarie verksamhetsplanerings- och budgetarbete. DIGG vill särskilt framhålla vikten av att statliga myndigheter, kommuner och regioner bedömer hur de berörs av SDG-förordningen och noga överväger vilka aktiviteter de behöver göra för att leva upp till kraven.

Vad gäller DIGGs kostnader så framgår av DIGG:s budgetunderlag de kostnader som nationell samordning innebär. De kostnader som nedan beskrivs som tilläggsuppdrag till DIGG eller annan aktör redovisas endast i detta förslag till handlingsplan. De beskrivna aktiviteterna förutsätter att kostnader täcks. Arbetet kan inte genomföras enligt plan om inte så sker.

5.1 Nationell samordning

2021-2023 Genomföra nationell samordning enligt SDG-förordningen

Kostnad: 7 miljoner per år.

Ansvarig: DIGG.

Samarbetsparter: Kommerskollegium.

Omfattning: SDG-förordningen påverkar många behöriga aktörer i Sverige. DIGG bedömer att omfattningen av den nationella samordnarens arbete kommer att öka under 2021-2023 med anledning av att det komplexa arbetet med utbyte av data och dokument intensifieras och fler aktörers arbete behöver samordnas. Exempelvis behöver DIGG arbeta för att aktörer med överlappande områden samarbetar. DIGG vill också främja samverkan i syfte att utbyta kunskap och erfarenheter. Vidare ser DIGG behov av ett fortsatt samarbete med Kommerskollegium kring vidmakthållande och utveckling av hjälp- och problemlösningstjänster. I detta förslag till handlingsplan beskrivs vidare ett antal aktiviteter som DIGG anser behöver genomföras för att på ett kostnadseffektivt sätt

⁸ Se <https://www.digg.se/globalassets/arbetsplan-for-nationell-samordning.pdf>

leva upp till SDG-förordningens krav. När kostnaden och omfattningen inte ryms inom det som beskrivs inom nationell samordning framgår det att det behövs tilläggsuppdrag.

2020- 2023 Samordna ett effektivt införande för kommuner och regioner

Ansvarig: DIGG.

Omfattning: Från slutet av 2022 ska även kommuner och regioners information finnas sökbar via Your Europe precis som för statliga myndigheter. Från slutet av 2023 gäller samma krav för kommuner och regioner som för statliga myndigheter att göra digitala förfaranden tillgängliga för användare i andra EU-länder och att uppgifter bara ska lämnas en gång för utpekade förfaranden. En stor skillnad mot införandet hos statliga myndigheter är att synergier är större mellan kommuner och regioner som har samma lagstadgade verksamhet men i olika geografiska delar. För att införandet ska bli kostnadseffektivt planerar DIGG att i dialog med SKR och några kommuner och regioner analysera påverkan på dem utifrån SDG-förordningen. Även Länsstyrelserna skulle kunna vara en lämplig samarbetspartner. DIGG bedömer att det utifrån analysen går att identifiera samordnade aktiviteter för ett kostnadseffektivt genomförande. I arbetet bör erfarenheter från genomförandet av till exempel tjänstedirektivet tas tillvara.

2020 Q2 - 2023 Hantering av framtida författningsändringar och samordning mellan departement

Ansvarig: Regeringen, DIGG och behöriga aktörer.

Omfattning: Som framgår av avsnitt 3.3.2 pågår en utredning som analyserar eventuella behov av författningsändringar i svensk rätt mot bakgrund av SDG-förordningen. Ett flertal av förordningens delar kommer emellertid att kompletteras med mer detaljerade bestämmelser i genomförandeakter och de tekniska lösningarna på EU-nivå som medlemsstaterna ska använda är ännu inte på plats. Vilka författningsändringar dessa kommer att medföra är i dagsläget mycket svåra att bedöma. Det är därför troligt att det fortsatt kommer att uppstå behov av författningsändringar även efter det att den nämnda utredningen är slutförd. Hur sådana författningsändringar bör hanteras kan skifta från fall till fall. Det kan i vissa fall vara lämpligt att sådana ändringar samordnas, till exempel om en viss bestämmelse som rör många behöriga aktörer måste ändras eller om många behöriga aktörer tillämpar olika bestämmelser som måste ändras på samma sätt. I syfte att säkerställa att författningsändringarna hanteras likartat och effektivt bör de samordnas även inom Regeringskansliet. DIGG med flera⁹ har tidigare föreslagit att inrätta ett rättsligt beredningsorgan och det kan vara en lämplig form även behoven i SDG-införandet. DIGG bedömer att ett samordnat stöd från Regeringskansliet är en

⁹ Slutrapport säkert och effektivt informationsutbyte, s.34, <https://www.digg.se/globalassets/slutrapport---sakert-och-effektivt-informationsutbyte-190815.pdf> och Digitaliseringsrättsutredningen, se SOU 2018:25 s. 446.

framgångsfaktor när så många aktörer ska mobiliseras och genomföra arbete. DIGG har hittills haft ett möte med flera myndighetshandläggare vid Regeringskansliet samlade och bedömer detta som en bra form för fortsatt samarbete.

2020 Q2 (och framåt) Fortsatt arbete med handlingsplanen

Ansvarig: DIGG, Kommerskollegium och regeringen.

Kostnader: Beroende på regeringens ambitioner i ett fortsatt arbete med handlingsplanen kan det kräva ytterligare resurser till DIGG och andra aktörer.

Samarbetsparter: Behöriga aktörer.

Omfattning: Föreliggande förslag till handlingsplan kommer inte nödvändigtvis att leda till en formellt beslutad handlingsplan. För det fall en handlingsplan beslutas kommer den ständigt behöva utvecklas och ses över i takt med att SDG-området vidareutvecklas, till exempel genom kommissionens genomförandeakter. Om en formell handlingsplan inte beslutas kommer diverse aktiviteter ändå att behöva vidtas systematiskt och samordnat. Dessa aktiviteter kan i så fall anses utgöra en informell handlingsplan, som även den fortsatt måste utvecklas i takt med förändringarna inom området.

5.2 En gemensam digital ingång

2020 Q2 Tillhandahålla länkar till länkregister för att visas på Your Europe

Ansvarig: DIGG och behöriga aktörer.

Omfattning: Den gemensamma digitala ingången ska fungera från den 12 december 2020. Den ska fungera genom att länkar läggs in i ett av kommissionen utvecklat länkregister. Kommissionen har aviserat att ett länkregister kommer att finnas tillgängligt till sommaren 2020. Samtidigt framgår av kommissionens arbetsplan¹⁰ att behöriga aktörer som berörs av SDG-förordningens bilaga 1 ska lämna in länkar under mars-juni 2020. DIGG har bitt behöriga aktörer ange länkar i den kartläggning som pågår.

¹⁰ Kommissionens arbetsprogram för SDG för åren 2019-2020 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2019.257.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2019:257:TOC).

I dagsläget är det inte bestämt hur länkarna ska hanteras men i skrivande stund lutar det åt att länkarna kommer att hanteras manuellt. Det finns då två alternativ:

- Alternativ 1 - Behöriga aktörer lämnar in länkar till den nationella samordnaren som sedan registrerar i ett system som kommissionen tillhandahåller.
- Alternativ 2 - Nationell samordnare anger vilka aktörer som är behöriga att registrera länkar i kommissionens länkregister. Behöriga aktörer registrerar själva sina länkar i registret.

Dessa två alternativ innebär omfattande manuell hantering samt stor risk att informationen blir inaktuell och att länkar bryts så snart någon behörig aktör ändrar på sin webbplats och glömmer att uppdatera länkregistret. Ett annat alternativ skulle vara en automatisk hantering av länkarna.

- Alternativ 3 - Kommissionen skapar en lösning som automatiskt identifierar de sidor som ska omfattas genom taggning eller crawling. Detta i kombination med krav på korrekt taggning eller metadata.

Alternativ 3 är att föredra då en gemensam automatiserad lösning för att hitta länkar innebär mindre administrativt kostsam hantering. Sverige ska därför verka för att EU-kommissionen tar fram ett automatiserat verktyg för länkregister.

2020 Q3 Tilläggsuppdrag att ge förslag till kostnadseffektivt alternativ till manuell registrering av länkar

Kostnad: Uppskattas till 750 000 kronor.

Ansvarig: DIGG.

Samarbetsparter: Ett urval av behöriga aktörer.

Omfattning: Om kommissionen inte väljer att utveckla en automatiserad lösning, enligt alternativ 3 ovan (besked väntas under Q2 2020), bör DIGG få i uppdrag att utreda om det skulle vara kostnadseffektivt för Sverige att själva eller tillsammans med andra medlemsländer utveckla en sådan lösning. Lösningen ska vara kostnadseffektiv utifrån att den ska minimera manuell hantering av länkar. DIGG:s preliminära bedömning är att en automatiserad lösning skulle vara kostnadseffektiv.

2020 Q4-2021 Q1 Tilläggsuppdrag att utveckla automatiserad lösning för att identifiera länkar

Kostnad: Uppskattas till 2 miljoner kronor (beror av resultat från ovanstående förslag).

Ansvarig: DIGG.

Samarbetsparter: Ett urval av behöriga aktörer.

Omfattning: Utveckla en lösning utifrån förslag ovan.

2021-2023 (och framåt) Säkerställa korrekta länkar till länkregister för att visas på Your Europe

Kostnad: Ingår i DIGG:s uppskattning av kostnad för nationell samordning ovan. Dock utökas denna kostnad årligen med 500 000 kronor om länkregistret ska fyllas på manuellt. DIGG har inte bedömt kostnader hos behöriga aktörer för att sända in och uppdatera länkar.

Ansvarig: DIGG och behöriga aktörer.

Omfattning: Från lanseringen 12 dec 2020 kommer alla behöriga aktörer löpande behöva se till att länkar är uppdaterade och korrekta. DIGG kan påpeka att länkar är felaktiga. Kommissionen kan också påpeka felaktiga länkar som måste rättas till. DIGG behöver skapa en process för hur detta arbete ska ske från 2021 och framåt.

2020-2023 (och framåt) Marknadsföring och länkar till Your Europe

Ansvarig: DIGG och behöriga aktörer.

Omfattning: Sverige förväntas marknadsföra Your Europe. Den mest effektiva marknadsföringen sker på sidor som används av många användare från andra medlemsländer som vill utföra ärenden i Sverige. Därför ska behöriga aktörer på sina relevanta webbsidor informera om Your Europe och använda dess logotype. DIGG informerar tillsammans med kommissionen om kommunikationsplan och tydliggör vad behöriga aktörer ska göra. Kommissionen kommer att skapa en marknadsföringskampanj som kan användas i Sverige.

2020-2023 (och vidare) – Testa användarvänlighet på Your Europe och relaterade webbsidor

Ansvarig: Kommissionen, behöriga aktörer och DIGG.

Omfattning: Sverige ska driva på:

- att kommissionen löpande testar Your Europe på olika användargrupperingar för att säkerställa att kraven på tillgänglighet är uppfylla,
- att kommissionen skapar användargrupperingar med användare som vill verka i andra medlemsländer som kan användas av behöriga aktörer för att testa användarvänlighet och funktion på sina webbsidor, samt

- att behöriga aktörer i Sverige löpande ska testa användarvänlighet och funktion på användare enligt ovan.

Behöriga aktörer bör testa användarvänlighet och ska följa lagen om tillgänglighet till digital offentlig service. Möjliga samarbetsparter i arbetet kan vara Myndigheten för delaktighet, Post- och telestyrelsen samt funktionshindersrörelsen. DIGG erbjuder redan idag visst stöd och vägledning avseende tillgänglighet.

5.3 Tillgång till information

2020 Q3-Q4 Tillhandahålla information på nationella webbsidor i enlighet med SDG-förordningens krav

Ansvarig: Behöriga aktörer.

Omfattning: Behöriga aktörer publicerar den information som SDG-förordningen kräver på relevanta webbsidor, inklusive information översatt till engelska.

2020 Stöd till behöriga aktörer för att säkerställa enhetlighet och användarvänlighet

Ansvarig: DIGG.

Omfattning: DIGG ska i dialog se över vilket stöd som behövs för att säkra enhetlighet och användarvänlighet enligt SDG-förordningens krav. Utgångspunkten är de guider och vägledningen som kommissionen tar fram. Vidare bedömer DIGG att webbplatsen Webbricklinjer.se är ett bra stöd avseende webbinformation och webbutveckling. Utöver det som redan finns kan kompletteringar behövas.

2020-2021 – Tilläggsuppdrag att utreda, testa och utveckla stöd för automatiserade översättningar

Kostnad: 1 miljon kronor (2021).

Ansvarig: DIGG eller annan lämplig aktör.

Omfattning: DIGG, eller annan lämplig aktör, ges ett tilläggsuppdrag att tillsammans med andra intresserade myndigheter utreda, testa och utveckla stöd för automatiserade översättningar. Exempel på möjliga samarbetsparter är Bolagsverket, Försäkringskassan, Skatteverket, Språkrådet och Tillväxtverket. Det finns idag verktyg för automatiserade översättning men det är oklart om de är bra nog att ersätta manuella översättningar. Kommissionen har löpande utvecklat ett verktyg för automatiska översättningar som heter eTranslation¹¹. Ändå bedömer kommissionen att detta verktyg inte fungerar för SDG till 12 dec 2020. Istället kan varje medlemsstat få 900-1000 sidor (Wordformat) översätta manuellt. Det är oklart om detta täcker behoven av två skäl. För det första kan fler sidor än så behöva översättas i Sverige och för det andra kan det vara så att kvaliteten på översättningarna inte kommer att vara tillräckligt hög, vilket kommer att kräva extra arbete hos behöriga aktörer.

När eTranslation 2017 testades av Bolagsverket inom ramen för ett arbete att anpassa Verksam till eIDAS-förordningen bedömdes översättningarna inte tillräckligt bra. En anledning är att det automatiserade verktyget behöver träna på myndighetssvenska. Detta område är under stark utveckling. Exempelvis pågår flera arbeten kopplade till automatiserad översättning och språkmodeller som kan förbättra möjligheterna i denna typ av verktyg, bland annat ett arbete som drivs av RISE¹² och ett arbete som drivs av

¹¹ Information om eTranslation (<https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/eTranslation>).

¹² Språkmodeller för svenska myndigheter (<https://www.ri.se/sv/vad-vi-gor/projekt/sprakmodeller-svenska-myndigheter>).

Kungliga biblioteket¹³. DIGG:s bedömning är att ett verktyg för automatiserade översättningar kan ha mycket stor effekt på kostnader i offentlig förvaltning, även utanför SDG-förordningens genomförande. Utgångspunkter för detta uppdrag vad gäller tester och utveckling bör vara det verktyg som kommissionen tillhandahåller, eftersom att det är gratis att använda och ständigt vidareutvecklas.

2020 Säkerställa vilken information som ska finnas på Verksamst.se

Ansvarig: Bolagsverket, Tillväxtverket och Skatteverket, i samarbete med DIGG.

Omfattning: DIGG föreslår att Verksamst.se i första hand ska användas som landningssida för företag från andra EU-länder från Your Europe (den gemensamma ingången). Det vill säga när information finns på Verksamst.se bör länken från Your Europe leda dit. När det är lämpligt bör ytterligare information som omfattas av SDG-förordningens bilaga 1 publiceras på Verksamst.se. Inom Verksamst.se görs nu en genomgång av den information som omfattas av SDG-förordningen och om den informationen redan finns publicerad och uppfyller kraven.

För information på företagsområdet som finns hos behöriga aktörer som inte ingår i Verksamst.se bör det i varje enskilt fall bedömas om deras information kan och bör publiceras på webbplatsen. Med den snäva tidplanen till 12 dec 2020 är det dock osäkert om det är möjligt att få in ytterligare områden på Verksamst.se utan att ytterligare resurser tillsätts. En kortare gapanalys ska genomföras och bedrivs i samarbete mellan DIGG, Verksamst-myndigheterna samt med de övriga berörda behöriga aktörerna. Utifrån denna kan det avgöras om det är möjligt att ta in flera behöriga aktörer innan 12 dec 2020. Möjliga samarbetsparter i arbetet är behöriga aktörer på företagsområdet i bilaga 1 som idag inte finns på Verksamst.se.

2020 Identifiera samordnare för och samordna arbetet inom informationsområden

Ansvarig: DIGG i dialog med berörda aktörer.

Omfattning: Verksamst.se är den mest omfattande webbplatsen med sammanhållen information från många aktörer som berörs av SDG-förordningen men det behövs arbete även på andra informationsområden för att skapa enhetlighet, minska dubbling och skapa användarvänlig information. DIGG bedömer att det behövs samordnande aktörer inom olika informationsområden (bilaga 1). DIGG har därför dialog med behöriga aktörer för att identifiera vilka som kan ta ansvar för samordning. Utifrån dialogen kan det

¹³ KB tillgängliggör kraftfulla modeller för språkförståelse (<https://www.kb.se/samverkan-och-utveckling/nytt-fran-kb/nyheter-samverkan-och-utveckling/2020-02-04-kb-tillgangliggor-kraftfulla-modeller-for-sprakforstaelse.html>)

behövas särskilda regeringsuppdrag, uppdrag i regleringsbrev eller andra mandat för att säkra en sådan ordning.

Ett exempel på ett område som identifierats är utbildning (informationsområde E i SDG-förordningen) där det finns flera olika webbportaler, till exempel Study in Sweden, Utbildningsinfo.se, Utbildningsguiden.se, studera.nu och Skolverket.se.

Ett annat område är arbete i Sverige, där Svenska institutet har ansvar för en sammanhållen paketering av en guide för den som vill komma och arbeta i Sverige. Informationen innehåller en översikt och länkar till andra aktörer. Informationen nås via webbsidan "Work in Sweden"¹⁴ och har en bredare målgrupp än användare från andra EU-länder. Svenska institutet har finansiering på 2 miljoner för 2020 men bedömer att kostnaden för förvaltning och vidareutveckling är större. DIGG ser gärna att behöriga aktörer som har information på Work in Sweden bedömer om sidan borde vara ingång från Your Europe och att det i så fall i dialog med Regeringskansliet bedöms om uppdraget ska fortsätta.

Inom informationsområde M Varor för företag i SDG-förordningens bilaga 1 finns krav på att publicera information om bland annat regler och krav i samband med produkter. DIGG har haft dialog med Swedac, som i dialog med Marknadskontrollrådet ska komma fram till om den gemensamma webbsidan marknadskontroll.se kan användas för att på ett användarvänligt sätt samla informationen som behövs avseende den harmoniserade produktlagstiftningen. DIGG bedömer det som en god idé för att uppfylla SDG-förordningen. Informationen finns idag spridd och är inte alltid tillgänglig via webb.

2021 (och framåt) Vidmakthålla arbete inom identifierade samordnade informationsområden

Ansvarig: DIGG och utvalda behöriga aktörer.

Omfattning: För att skapa enhetlighet, minska dubbling och skapa användarvänlig information behövs samordnande aktörer inom olika informationsområden (bilaga 1) som identifieras och etableras under 2020. Från 2021 behöver arbetet vidmakthållas och även i vissa fall integreras i arbetet att tillgängliggöra digitala förfaranden i SDG-förordningens bilaga 2 och de digitala förfaranden som redan finns för bilaga 1. Det kan behövas regeringsuppdrag eller uppdrag i regleringsbrev eller andra mandat för att säkra en sådan ordning.

¹⁴ Working in Sweden (<https://sweden.se/collection/working-in-sweden/>).

5.4 Tillgång till digitala förfaranden, utbyte av bevis och en uppgift en gång

2020-2021 (Q4-Q2) Föreslå och besluta om svensk inriktning kring användarvänlig digital utveckling genom enklare möten med det offentliga och en uppgift en gång

Ansvarig: Regeringen och DIGG.

Omfattning: SDG-förordningen sätter fokus på användarnas behov och målet om att digitalisering ska stärka möjligheten att bland annat resa, leva och arbeta i Europa. Vidare visar den vägen för många frågor som är centrala för en digitalt samverkande offentlig förvaltning. Användare önskar sig mer sammanhållen information och vill inte lämna samma uppgifter gång på gång. Till exempel visar eGovernment Benchmark att Sverige har utmaningar kring användarfokus och har varierande resultat i utveckling i livshändelser¹⁵.

DIGG anser att Sverige i samband med införandet av SDG-förordningen ska ta tillfället i akt att gå i samma riktning som EU. Sverige kan skapa liknande nationella krav på offentlig förvaltning för att möta behov hos alla användare samt driva på digitalisering och effektivisering. Det innebär att Sverige behöver en tydligare inriktning och samsyn i frågor som att;

- Digitala möten bör ske flexibelt och inte vara styrda efter den myndighetsstruktur vi byggt upp idag. Istället bör digitala möten med företagare och privatpersoner kunna ske där det är mest effektivt och enkelt.
- Information ska vara lätt att hitta och dubblerad information undvikas. DIGG har i sina kontakter med behöriga aktörer identifierat att informationen i flera fall finns dubblerad och att det kan vara svårt för användare att hitta rätt information för sitt ärende. Detta gäller inte bara i gränsöverskridande situationer. Att ha samma information på flera ställen leder också till ökade kostnader när offentliga aktörer ska vidmakthålla och kvalitetssäkra den. Användare riskerar att bli överinformerade av offentlig förvaltning.
- Förfaranden/tjänster som innebär att användare ska lämna uppgifter eller på annat sätt ta del av rättigheter eller svara på skyldigheter ska kunna genomföras digitalt.
- En uppgift en gång är utgångspunkten för hur vi arbetar inom offentlig förvaltning.
- Offentlig förvaltning ska bli bättre på och får bättre förutsättningar för att hantera data som en strategisk resurs.

¹⁵ Europeiska kommissionen (2019), "eGovernment Benchmark 2019, Source data" (https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=62371).

- De utökade tekniska möjligheter för privatpersoner och företag att få ansvar för data, ibland kallat Min Data, tas omhand på ett klokt sätt. Så att uppgiftslämnande kan förenklas och ge mer egen kontroll, samtidigt som de risker detta medför hanteras.
- Arbete med utgångspunkt hos användaren och effektiv digitalisering kräver samverkan och samordning. Idag läggs nyttiga initiativ ned eller rinner ut i sanden innan dess nytta kan realiseras, på grund av målkonflikter, regelverk och hinder avsätta kostnader för annan aktörs nytta.
- Hur säkerhet och integritet ska hanteras systematiskt i arbetet.

DIGG vill gärna tillsammans med Regeringen arbeta vidare med att förtydliga en sådan inriktning och formerna för det. Naturligtvis behöver också många andra aktörer bidra för att göra detta möjligt. Det finns också mycket arbete som redan gjorts att ta hänsyn till. Till exempel arbetet med nya Verksam.se och regeringsuppdraget Att etablera en förvaltningsgemensam infrastruktur för informationsutbyte.

2021-2023 Förtydliga kraven i SDG-förordningen med avseende på digitala förfaranden och en uppgift en gång

Ansvarig: DIGG.

Omfattning: För att kunna genomföra ett arbete med att leva upp till SDG-förordningen kommer tolkningar av kraven behöva göras. Särskilt bestämmelserna om digitala förfaranden och en uppgift en gång väcker många frågor. Tolkningarna kan göras av enskilda behöriga aktörer eller på nationell nivå. I vissa fall kan det emellertid finnas fördelar med att tillsammans med andra medlemsstater och kommissionen finna lämpliga tolkningar. Exempel på frågor som rör alla medlemsstater är hur bedömningen ska göras om ett digitalt förfarande är diskriminerande gentemot utländska användare samt vilka krav som ställs på alternativa tekniska lösningar. Utöver de aktörer som nämns ovan bör arbetet ske i dialog med Regeringskansliet.

2021-2023 (och framåt) Tilläggsuppdrag att stödja livshändelse-perspektivet i SDG-förordningen vid webbutveckling

Kostnad: 600 000 per år (2021 – 2022) / 200 000 per år (2023 och vidare).

Ansvarig: DIGG.

Omfattning: DIGG ska som nationell samordnare främja en enhetlig tillämpning och kontroll av kvaliteten av informationen, förfarandena och hjälp- eller problemlösningstjänsterna som omfattas av SDG-förordningen. Mycket av det arbete som behöriga aktörer måste genomföra är kopplat till webbutveckling. DIGG bedömer att det skulle vara kostnadseffektivt att erbjuda behöriga aktörer vägledning kring hur de kan leva upp till förordningens krav. Sådan vägledning skulle kunna samlas på en för

ändamålet lämplig webbplats. Det bör i ett första steg utredas vilka behoven är ur ett webbutvecklingsperspektiv. Nästa steg är att undersöka om och var relevant stöd finns idag och vilket gap som finns gentemot det identifierade behovet. I dagsläget lämnas till exempel vägledning för webbutveckling, ur vissa perspektiv, på webbplatsen Webbriktlinjer.se. Slutligen bör kompletterande vägledning tas fram. Under processens gång ska det också beslutas på vilken webbplats vägledningen ska publiceras. Vägledningen kommer att behöva upprätthållas och utvecklas över tid. Möjliga samarbetsparter är myndigheter som ingår i eSamverkansprogrammet och som har lyft ett intresse av att bidra i detta arbete.

2021 Analysera möjligheterna att dra nytta av resultat från projektet Flytta

Ansvarig: DIGG.

Omfattning: Inom ramen för eSamverkansprogrammet bedriver Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Skatteverket arbete med ett koncept för en gemensam digital ingång. En lösning tas just nu fram för livshändelsen Flytta till Sverige med fokus på arbetskraftsinvandring som kommer utanför EU. Projektet finansieras av arbetsinsatser från de engagerade myndigheterna och med ett bidrag på 27 miljoner kr från AMIF-fonden.

Ambitionen är att lösningen som arbetas fram ska kunna återanvändas för alla livshändelser för både privatpersoner och företag. Lösningen är tänkt att bygga på ett och samma digitala ekosystem och tänkt att underlätta för myndigheterna att leva upp till SDG-förordningen. För att ekosystemet ska fungera behövs samordning, styrform och byggblock enligt de förslag som tagits fram i regeringsuppdragen om säker och effektiv tillgång till grunddata och säkert elektroniskt informationsutbyte och som arbetas vidare med inom uppdraget att Etablera en förvaltningsgemensam infrastruktur för informationsutbyte. Under 2021 vill DIGG analysera de lösningar och lärdomar som gjorts inom projektet Flytta för att bedöma om de kan och bör återanvändas för vidareutveckling inom implementering av SDG-förordningen. Analysen bör ske i dialog med involverade myndigheter.

2021-2023 Utveckla digitala förfaranden för att stödja SDG-förordningen

inklusive utbyte av bevis för att åstadkomma en uppgift en gång

Ansvarig: Behöriga aktörer.

Omfattning: Behöriga aktörer genomför de förändringar och den nyutveckling som krävs för att uppfylla SDG-förordningen vad gäller förfaranden i bilaga 2 och bilaga 1 där digitala förfaranden redan finns.

2020-2023 Tilläggsuppdrag att bedöma behov av och utveckla förvaltningsgemensamma lösningar för SDG-förordningen

Kostnad: Uppskattas till 10 miljoner per år från 2021.

Ansvarig: DIGG.

Samarbetsparter: Behöriga aktörer.

Omfattning: DIGG bedömer att SDG-förordningen kommer leda till ökat behov av tjänster och infrastruktur som behöver vara förvaltningsgemensamma. DIGG behöver därför löpande, i dialog med behöriga aktörer, identifiera områden som bör utvecklas gemensamt med utgångspunkt från de krav som återfinns i SDG-införandet. De förvaltningsgemensamma utvecklingsinsatserna ska vara mer samhällsekonomiskt effektiva än att var och en av berörda aktörer utvecklar egna lösningar inom sina respektive organisationer. De behov som redan har identifierats finns beskrivet i denna handlingsplan, exempelvis automatiserade länkregister och automatiserade översättningar. Denna aktivitet rör det vi ännu inte kan bedöma i detalj utifrån kommande genomförandeakter.

I många av de beskrivningar som kommissionen gör, exempelvis förslaget till arkitektur för en uppgift en gång, förutsätts att det finns en förvaltningsgemensam nationell lösning som utgör gränssnitt mot de gemensamma europeiska byggblocken.

Den styrform och de byggblock, som föreslås inom uppdraget att etablera en förvaltningsgemensam infrastruktur för informationsutbyte, bedöms kunna skapa förutsättningar för att Sverige ska leva upp till SDG-förordningen. Om nationella byggblock för informationsutbyte och en förvaltningsgemensam utvecklingskapacitet finns på plats, bedömer DIGG att det kommer vara enklare att hantera de byggblock som tas fram på EU-nivå och svara upp med motsvarande utveckling nationellt.

2020 Q3-Q4 Tilläggsuppdrag förstudie om identifiering och autentisering av användare från andra medlemsländer

Kostnad: 600 000 kronor.

Ansvarig: DIGG.

Omfattning: DIGG bör ges ett tilläggsuppdrag, med finansiering enligt kostnad ovan, att genomföra en förstudie som ska undersöka vilka hinder som idag finns för att kunna identifiera och autentisera användare från andra medlemsländer samt föreslå kostnadseffektiva lösningar för att leva upp till SDG-förordningens krav. Utgångspunkten i SDG-förordningen är att eIDAS-förordningen och tillhörande infrastruktur ska lösa detta behov. Förstudien ska också undersöka vilka möjligheter som finns att söka om finansiellt stöd i genomförandet samt föreslå lämpligt finansieringsalternativ. I förstudien

önskar DIGG att fler statliga myndigheter samt kommuner eller regioner också ingår, exempelvis Försäkringskassan, Kommerskollegium, Migrationsverket, Polisen, SKR, Skatteverket och Tillväxtverket.

2021-2022 Tilläggsuppdrag genomförande av de förslag som framkommer i förstudie om identifiering och autentisering

Kostnad: Uppskattas till 5 miljoner kronor.

Ansvarig: DIGG eller annan lämplig aktör.

Omfattning: Omfattning enligt genomförd förstudie.

2020-2022 Genomföra piloter

Ansvarig: Behöriga aktörer.

Omfattning: I relation till att leva upp till kraven i SDG-förordningen finns stora möjligheter för behöriga aktörer med att genomföra piloter med andra medlemsländer och kommissionen. Inom Digital Europe for All sker piloter kring företagande, arbete och pension samt studier. Nordiska ministerrådet utreder ett förslag att samarbeta inom Norden och Baltikum kring ett program för "Crossborder digital services" med utgångspunkt i att stödja införandet av SDG-förordningen. DIGG kommer som nationell samordnare informera om piloter och uppmana svenska aktörer att bidra.

2020-2022 Samordna piloter

Ansvarig: DIGG.

Samarbetsparter: De aktörer som genomför piloter.

Omfattning: DIGG samordnar piloter för att utvärdera och samla lärdomar samt möjliggöra återanvändning.

2020-2021 Föreslå prioritering och hantering när antalet användare är få

Ansvarig: DIGG.

Samarbetsparter: Behöriga aktörer och nationella samordnare i Norden, Baltikum samt Nederländerna.

Omfattning: För det svenska införandet skulle en prioritering av livshändelser och informationsområden behövas när det gäller genomföranden av tillgång till digitala förfaranden, utbyte av bevis och en uppgift en gång.

5.5 Användarstatistik och användaråterkoppling

2020 (Q1-Q2) – Arbeta för en decentraliserad återkopplingslösning

Ansvarig: DIGG.

Samarbetsparter: Behöriga aktörer och nationell samordnare i Norden, Baltikum samt Nederländerna.

Omfattning: Det är i skrivande stund oklart om den lösning för återkoppling och tillhörande bestämmelser som kommissionen kommer att föreskriva genom kommande genomförandeakt kommer att vara en centraliserad lösning eller en decentraliserad sådan. Fördelarna med en decentraliserad lösning har DIGG, i samråd med behöriga aktörer, bedömt vara att föredra. Bland annat eftersom att återkopplingen i många fall kan vara knuten till ett visst ärende. Kommissionen bör därför försöka påverkas i den riktningen.

2020 Q3-Q4 Implementera återkopplingslösning

Ansvarig: Behöriga aktörer.

Samarbetsparter: DIGG.

Omfattning: Den lösning för återkoppling som kommissionen beslutar om kommer att behöva implementeras hos de behöriga aktörerna. Eftersom att kommissionen ännu inte har beslutat om lösningen går det inte att bedöma kostnaden för implementering.

5.6 Tillgång till hjälp- och problemlösningstjänster

2020 Q1-Q2 Lägesavstämning utifrån förordningens bestämmelser

Ansvarig: Kommerskollegium

Samarbetsparter: Behöriga aktörer

Omfattning: Kommerskollegium och behöriga aktörer stämmer av behöriga aktörers befintliga webbinformation om respektive hjälp- och problemlösningstjänst utifrån bestämmelserna i förordningen. Uppföljningsmöten i samma konstellation för komplettering och färdigställande av nödvändig information.

2020 Q3-Q4 Tillhandahållande av länkar till länkregistret att visas på Your Europe

Ansvarig: Kommerskollegium (möjligen via DIGG).

Samarbetsparter: Behöriga aktörer.

Omfattning: Länkar från behöriga aktörers webbsidor skickas till kommissionens länkregister. Hantering av eventuella synpunkter från kommissionen om kvalitet. Tillgängliggörande av logotypen för Your Europe på behöriga aktörers relevanta webbsidor.

2021- 2023 (och framåt) Säkerställa korrekta länkregister att visas på Your Europe

Ansvarig: Kommerskollegium och behöriga aktörer.

Samarbetsparter: Behöriga aktörer.

Omfattning: Avhängigt av om alternativ 3 väljs under aktiviteten Tillhandahålla länkar till länkregister för att visas på Your Europe i punkt 5.2. Ska arbetet hanteras manuellt

görs (exempelvis halvårsvisa) utskick till behöriga aktörer med uppmaning att kontrollera och uppdatera respektive länk. Kompletteras vid behov med stickprov.

2021- 2023 (och framåt) Hantering av data som samlats in via återkopplings- och statistikverktygen

Ansvarig: Kommerskollegium.

Samarbetsparter: Behöriga aktörer.

Omfattning: På årsbasis diskutera kvalitativa förbättringar på grundval av data som samlats in i enlighet med i artiklarna 24 och 25 i SDG-förordningen.

5.7 Tillvarata svenska användares intressen i EU

Svenska användare som upplever hinder mot att utöva sin fria rörlighet på den inre marknaden kan anmäla det till kommissionen (se avsnitt 2.6). Användare kan också vända sig till de hjälp- och problemlösningstjänster som omfattas av SDG-förordningen. Dessutom finns Solvit-nätverket¹⁶, som kan hjälpa till att försöka lösa hinder på den inre marknaden.

Det är för tidigt att säga om svenska användare kommer att uppleva hinder i andra medlemsstater på de områden som omfattas av SDG-förordningen när kraven väl har börjat gälla, och vilka hinder det i så fall rör sig om. Det fortsatta arbetet med att leva upp till förordningens krav bör emellertid också kompletteras med ett arbete för att säkerställa att svenska användares intressen tillvaratas i EU. Nuvarande och kommande mekanismer för att avhjälpa hinder på den inre marknaden kan vara tillräckliga men framtiden får utvisa om och i så fall hur de behöver kompletteras.

¹⁶ Solvit (<https://ec.europa.eu/solvit/>).